

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

МАТЕРІАЛИ

**105-ї підсумкової науково-практичної конференції
з міжнародною участю
професорсько-викладацького персоналу
БУКОВИНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
присвяченої 80-річчю БДМУ
05, 07, 12 лютого 2024 року**

Конференція внесена до Реєстру заходів безперервного професійного розвитку,
які проводитимуться у 2024 році № 3700679

Чернівці – 2024

УДК 001:378.12(477.85)

ББК 72:74.58

М 34

Матеріали підсумкової 105-ї науково-практичної конференції з міжнародною участю професорсько-викладацького персоналу Буковинського державного медичного університету, присвяченої 80-річчю БДМУ (м. Чернівці, 05, 07, 12 лютого 2024 р.) – Чернівці: Медуніверситет, 2024. – 477 с. іл.

ББК 72:74.58

У збірнику представлені матеріали 105-ї підсумкової науково-практичної конференції з міжнародною участю професорсько-викладацького персоналу Буковинського державного медичного університету, присвяченої 80-річчю БДМУ (м. Чернівці, 05, 07, 12 лютого 2024 р.) із стилістикою та орфографією у авторській редакції. Публікації присвячені актуальним проблемам фундаментальної, теоретичної та клінічної медицини.

Загальна редакція: професор Геруш І.В., професорка Грицюк М.І., професор Безрук В.В.

Наукові рецензенти:

професор Братенко М.К.

професор Булик Р.Є.

професор Гринчук Ф.В.

професор Давиденко І.С.

професор Дейнека С.Є.

професорка Денисенко О.І.

професор Заморський І.І.

професорка Колоскова О.К.

професор Коновчук В.М.

професор Пенішкевич Я.І.

професорка Хухліна О.С.

професор Слободян О.М.

професорка Ткачук С.С.

професорка Годоріко Л.Д.

професор Юзько О.М.

професорка Годованець О.І.

ISBN 978-617-519-077-7

© Буковинський державний медичний
університет, 2024

інтегративним утворенням, яке включає також творчу активність щодо збереження та зміцнення свого організму та свідому соціальну відповідальність. Аналіз філософських джерел з питань культури здоров'я визначив, що насамперед є потреба у оновленні тлумачення принципів здорового способу життя, які дають можливість формувати цінність здоров'я в умовах інформаційного суспільства, а в Україні екстремальних умовах війни.

Синиця В.Г.

СКЛАДНІ АД'ЕКТИВИ З КІНЦЕВИМ ЕЛЕМЕНТАМИ -folius, a, um /-phyllus, a,um У СТРУКТУРІ ЛАТИНСЬКИХ БІНАРНИХ ФІТОНІМІВ

Кафедра іноземних мов

Буковинський державний медичний університет

Вступ. Латинська медична термінологія послуговується значною кількістю складних ад'єктивів, що неодноразово ставало предметом наукових розвідок вітчизняних лінгвістів за останні п'ять років. (М. Телеки, 2017-2019; Є. Світлична, 2018; Н. Харитоновна, 2021, В. Синиця, 2023). Цей феномен не до кінця вивчений і потребує поглиблених досліджень у різних підсистемах медичної термінології. Зокрема, поза увагою дослідників залишаються складні прикметники, які входять до складу бінарних назв фітонімів, зафіксованих в Міжнародному кодексі номенклатури рослин.

Мета дослідження. Проаналізувати бінарні наукові назви рослин, до складу яких входять кінцеві прикметникові компоненти латинського (-folius, a, um → -листяний від іменника folium, i n - листок) або грецького (-phyllus, a, um → -листяний від іменника τὸ φύλλον - листок) походження, дослідити морфологічну структуру таких складних ад'єктивів, з'ясувати мотивованість використання.

Матеріал і методи дослідження. Фактичний матеріал відібраний з Міжнародного кодексу номенклатури водоростей, грибів і рослин (остання версія датується 2011 роком, Мельбурн); етимологію досліджували з опорою на відомий латинсько-італійський словник Т. Valauri-C. Durando (2000).

Результати дослідження. За результатами дослідження встановлено, що серед бінарних фітонімів значне місце посідають субстантивно-ад'єктивні утворення на позначення особливостей морфологічної будови рослин, означення їхнього зовнішнього виду. Основна граматична модель представлена схемою: субстантив (назва genus в nom. sing.) + ад'єктив (назва species у nom. sing.). В якості означення використовуються як прості прикметники (таких більшість), так і складні прикметники. За походженням складні прикметники з вищеназваними компонентами можуть бути виключно латинського походження, напр., *Pyrola rotundifolia* (rotundus, a, um - куглий), *Laseripitium latifolium* (latus, a, um - широкий) або виключно грецького походження, напр., *Pyrethrum macrophyllum* (μακρός - великий); гібридних утворень не виявлено. За кількістю використаних термінологічних елементів складні прикметники переважно є двослівними утвореннями типу *Globularia cordifolia* (cordifolius, a, um ← cor, cordis n + -folius, a, um). Серед словотвірних типів складних прикметників з кінцевими елементами -folius, a,um /-phyllus, a, um виокремлюємо такі моделі: 1) перший компонент містить основу прикметника/дієприкметника, приєднану за правилами латинської граматики до кінцевого терміноелемента; таких прикладів фіксується найбільше: *Linum tenuifolium* (tenuis, e - тонкий), *Eriophorum angustifolium* (angustus, a, um - вузький), *Senecio platyphyllus* (πλατύς - широкий), *Petrosimonia oppositifolia* (oppositus, a, um - протиставний, супротивний); 2) перший компонент містить основу іменника, приєднану до кінцевого терміноелемента; цей тип словотворення у ботанічній номенклатурі непродуктивний: *Cladium iridifolium* (iris, idis f - райдуга), *Tiarella cordifolia* (cor, cordis n - серце); 3) перший компонент містить числівник, приєднаний до кінцевого терміноелемента; таких прикладів досить багато: *Orchis bifolia* (bi-два), *Menyanthes trifoliata* (tri-три), *Dentaria quinquefolia* (quinque - п'ять).

Висновки. Наукові розвідки щодо детальної характеристики семантичного діапазону видових епітетів у структурі бінарних назв рослин сприятимуть підвищенню термінологічної

грамотності, формуванню лексичної компетентності всіх, хто має справу з латинською ботанічною номенклатурою.

Скакун І.О.
СВІТОГЛЯДНО-МЕНТАЛЬНЕ ПОЗИЦІОНУВАННЯ ЛЮДИНИ
В СУЧАСНІЙ НАУКОВІЙ КАРТИНІ СВІТУ

Кафедра психології та філософії
Буковинський державний медичний університет

Вступ. Основними аспектами новітніх наукових досліджень в сучасному соціокультурному просторі є людський потенціал і його актуалізація в динамічних умовах навколишнього середовища. Людиномірні системи, які стали об'єктом вивчення постнекласики, становлять особливий інтерес для сучасної методології науки. Основним регулятивом побудови нових стратегій дослідження є людський потенціал і його актуалізація в динамічних умовах навколишнього середовища.

Мета дослідження. Висвітлення нових методологічних та теоретико-світоглядних принципів дослідження потенціалу людини на основі нової наукової парадигми, яка ґрунтується на плюралізмі та міждисциплінарності.

Матеріал і методи дослідження. Особливо варто виділити методологічний принцип інтеграції культурно-історичного досвіду людства у розв'язанні проблеми людини. Використання принципу інтеграції визначене пошуком нових людино вимірних трендів. Інноваційними для формування уявлень про потенціал людини в контексті нової наукової парадигми є також й інші принципи: дієвості, системності, динамічності, прагматичності.

Результати дослідження. По-новому трактується образ людини та її доля. Основним регулятивом побудови нових стратегій дослідження є людський потенціал і його актуалізація в динамічних умовах навколишнього середовища. У свою чергу, антропоцентризм у сучасному розумінні – це модель розвитку, зорієнтована на максимальне розкриття потенціалу кожної людини. Антропологічна настанова сучасної наукової картини світу культивує ідеал цілісності науки та ціннісно-орієнтованого знання.

Перспективи концепції антропоцентризму полягають у подальшому розвитку людиномірних систем та утвердженні їхнього методологічного потенціалу. Запорукою цього є: потреба в інтеграції між природничим та гуманітарним знанням, дотримання плюралізму філософських поглядів у розгляді антропологічної тематики, дотримання балансу між одвічним протистоянням процесів онто- та антропологізації, побудова нових наукових і філософських моделей, в яких людина набуває чітко визначеного ексклюзивного статусу та відповідає його основним константам. Сьогодення сповнене динамічним розвитком усіх сфер життя, пов'язаних із виникненням антигуманних напрямів, що приводять до заподіяння шкоди людині чи нехтування людським життям. Згідно з антропоцентризмом, жодна ідея та шляхи її реалізації не можуть бути виправданими, якщо вони завдають шкоди людині.

Висновки. Загалом, у сучасній філософії науки спостерігається процес усебічного дослідження пізнавальних потенцій людини, що породжує різноманітні підходи і методологічні практики. Активно формуються різноманітні парадигми, серед яких: аксіологічна, комунікативна, лінгвістична, а в контексті розмаїття парадигм визрівають нові підходи, які в кінцевому результаті розширюють пізнавальні компетенції людини.

Служька А.Я.
ДІАЛЕКТИКА ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ФІЛОСОФІЇ, МЕДИЦИНИ ТА РЕЛІГІЇ
У РОЗУМІННІ ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

Кафедра психології та філософії
Буковинський державний медичний університет

Вступ. Немає науки, більш близької до життя кожної людини і в той же час більш складної, яка постійно розвивається і тому не завжди доступна розумінню непрофесіонала,